

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 17.7.2006
KOM(2006) 398 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH
EUROPAPARLAMENTET**

**Samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa kemisk förorening av ytvatten i
Europeiska unionen**

{SEK(2006) 947}
{KOM(2006) 397}

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET

Samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa kemisk förorening av ytvatten i Europeiska unionen

(Text av betydelse för EES)

1. SYFTET MED MEDDELANDET

1.1. Inledning

I ramdirektivet om vatten,¹ som antogs år 2000, fastställs ett nytt system för att förebygga och begränsa kemisk förorening av ytvatten och grundvatten. Enligt ramdirektivet om vatten skall kommissionen även lägga fram särskilda förslag rörande prioriterade ämnen i ytvatten.

Det finns många potentiella föroreningar som kan försämra kvaliteten på våra floder, sjöar, kustområden och havsvatten. Förorening av vatten kan orsakas av organiskt material, näringsämnen och ett stort antal kemiska ämnen. Dessa ämnen kan vara tillverkade för ett visst ändamål (t.ex. växtskyddsmedel) eller bildas oavsiktligt i produktionsprocesser (t.ex. polycykliska aromatiska kolväten som uppstår vid förbränningsprocesser). Tusentals enskilda ämnen kan spåras i våra sötvatten och många av dem når slutligen våra havsvatten.

Det finns ett begränsat antal kemiska föroreningar som har konstaterats utgöra ett särskilt hot i ytvatten i hela EU på grund av utbredd användning och höga koncentrationer i floder, sjöar och kustvatten. Dessa ämnen definieras som prioriterade ämnen². Inom den gruppen finns också en underuppsättning, prioriterade farliga ämnen, för vilka miljömålen är strängare på grund av ämnenas nedbrytbarhet, bioackumulering och toxicitet. Utöver de prioriterade ämnena måste medlemsstaterna identifiera vilka andra kemiska föroreningar som står i vägen för målen enligt ramdirektivet för vatten.

Synsättet när det gäller att hantera kemisk förorening av ytvatten ingår i den bredare strategi som fastställdes på 1970-talet. I ramdirektivet om vatten omfattas denna långsiktiga strategi helt och fullt, samtidigt som den aktualiseras till en samordnad, flexibel och modern respons på de beständiga hoten från för stora höga koncentrationer av kemiska ämnen i EU-vatten.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT L 327, 22.12.2000, s. 1), ändrat genom beslut 2455/2001/EG av den 20 november 2001 om upprättande av en lista över prioriterade ämnen på vattenpolitikens område (EGT L 331, 15.12.2001, s. 1)

² Artikel 16 i ramdirektivet om vatten: 33 enskilda eller grupper av prioriterade ämnen valdes ut till den första listan över prioriterade ämnen som antogs i beslut 2455/2001/EG (se fotnot 1). För mer information om metoderna och prioriteringen, se http://europa.eu.int/comm/environment/water/water-dangersub/pri_substances.htm

I detta meddelande, som åtföljs av ett förslag till direktiv om miljökvalitetsnormer inom vattenpolitikens område³, presenteras den bredare konceptuella ramen och motiveringarna till det synsätt som kommissionen har valt.

1.2. Vilken är den övergripande konceptuella ramen?

När kemikalier utvinns, tillverkas eller används i processer kan det förekomma utsläpp eller spill till luft, vatten och jord. Även hanteringen av avfall från dessa verksamheter kan leda till förorening av miljön. Direkta utsläpp till vatten från utvinningsplatser eller fabriker är uppenbara orsaker till förorening. Ämnen som deponeras från atmosfären betraktas inte lika uppenbart som föroreningar. När ett ämne finns på marknaden kan det användas i processer för tillverkning av konsumentvaror och det kan leda till utsläpp och spill i miljön. Även när produkterna används (t.ex. tvättmedel, växtskyddsmedel och byggmaterial) uppstår nytt spill. Slutligen kan det uppstå ytterligare spill när material hanteras som fast eller vätskeformigt avfall.

När åtgärder vidtas för att förebygga och begränsa kemisk förorening av vatten måste alla dessa olika vägar beaktas. Genom kontroll av utsläpp och processer kan man minska spill under kemikalietillverkningen och senare processer där kemikalierna införlivas i andra produkter. Genom begränsningar rörande marknadsföring och användning av kemikalier, inbegripet förfaranden för auktorisering och godkännande, kan riskerna för förorening av miljön minskas ytterligare. Åtgärder rörande behandling och hantering av avfall inverkar också på minskningen av föroreningar.

De åtgärder som nämns i stycket ovan är avsedda att minska eller begränsa utsläpp och spill, men de representerar bara en del av problematiken. I artikel 10 i ramdirektivet om vatten beskrivs ett kombinerat tillvägagångssätt som bygger på miljökvalitetsnormer. När det finns information om ett ämnes toxicitet, nedbrytbarhet och potentiell bioackumulering, tillsammans med information om vad som händer med kemikalien i miljön, är det möjligt att fastställa gränsvärdeskoncentrationer i syfte att skydda människor, växter och djur. När miljökvalitetsnormer fastställs för vatten, sediment och växt- och djurvävnader bildar de ett riktmärke som kan användas för att trygga den ekologiska integriteten hos ekosystemen i vatten och skyddet av människors hälsa vid vattenanvändning (t.ex. badvatten och dricksvatten).

Slutligen måste kontrollåtgärder eller miljökvalitetsnormer för att vara effektiva kombineras med ett effektivt övervakningssystem, som används för att garantera åtgärdernas genomförande och respekt för normernas gränsvärden.

Denna konceptuella ram gäller alla typer av vattenförorening. Den granskning som följer gäller dock endast det regelverk för prioriterade ämnen som omfattar alla kemiska förorenande ämnen som skadar ytvattenkvaliteten⁴. Andra föroreningar (som näringsämnen och organiskt material) omfattas av särskilda delar av

³ KOM(2006) 397 slutlig

⁴ Dessa definieras som de enskilda ämnen som ingår i de grupper och kategorier som räknas upp i punkterna 1–9 i bilaga VIII till ramdirektivet om vatten.

gemenskapslagstiftningen (t.ex. direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse⁵ och nitratdirektivet⁶).

1.3. Vilka regler gällde tidigare för kemisk förorening av ytvatten?

I larmrapporter från början av 1970-talet dokumenterades höga nivåer av kemisk förorening som regelbundet ledde till fiskdöd i Rhen och andra europeiska floder. Som respons på detta antog rådet ett direktiv om förorening genom utsläpp av vissa farliga ämnen i gemenskapens vattenmiljö (direktiv 76/464/EEG)⁷. I direktivet fastställs ett ambitiöst program för att förebygga och begränsa förorening från farliga ämnen. I direktivet uppdelas kemiska föroreningar i två grupper – dels ämnen i förteckning I som anses vara särskilt toxiska, svårnedbrytbara och bioackumulerande och som regleras på gemenskapsnivå, dels mindre problematiska ämnen i förteckning II vilkas kontroll överläts till medlemsstaterna. År 1982 lade kommissionen fram ett förslag med 132 kandidater för ämnen i förteckning I. Fram till 1990 hade utsläppsgränser och miljö kvalitetsnormer fastställts för 18 av dessa 132 ämnen i fem dotterdirektiv⁸. Därefter avbröt rådet kontrollen av de övriga ämnena i kommissionens förslag⁹ med motiveringen att lagstiftningsförfarandet hade varit långsamt och ineffektivt. Rådet begärde att kommissionen omvärderar sin politik med tanke på de pågående diskussionerna om nya riktlinjer för samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar (IPPC).

IPPC-direktivet¹⁰ antogs år 1996. I direktivet införlivades delvis regelverket i direktiv 76/464/EEG och de tidigare utsläppsgränserna bibehölls som minimikrav. Eftersom IPPC-direktivet endast blev att omfatta vissa installationer, införlivade kommissionen de återstående relevanta bestämmelserna i direktiv 76/464/EEG i sitt ändrade förslag till ramdirektivet om vatten¹¹.

Under de 25 år som har gått sedan direktiv 76/464/EEG antogs har generaldirektoratet för miljö offentliggjort ett antal rapporter om hur direktivet har genomförts¹². Helhetsbedömningen om riktlinjernas framgång är inte entydig. Trots tydliga och påvisbara framsteg när det har gällt att minska föroreningar från industriella punktkällor har genomförandet av direktivet stött på flera betydande problempunkter.¹³

⁵ Rådets direktiv 91/271/EEG (EGT L 135, 30.5.1991, s. 40).

⁶ Rådets direktiv 91/676/EEG (EGT L 375, 31.12.1991, s. 1).

⁷ EGT L 129, 18.5.1976, s. 23.

⁸ Direktiven 82/176/EEG, 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG och 86/280/EEG (ändrade genom direktiv 88/347/EEG och 90/415/EEG).

⁹ KOM(90) 9 slutlig av den 8.2.1990 (ISBN 92-77-57387-2).

¹⁰ Direktiv 96/61/EG (EGT L 257, 10.10.1996, s. 26).

¹¹ Se KOM(1998) 76 slutlig (EGT C 108, 7.4.1998, s. 94) om ändring av KOM(97) 614 slutlig (EGT C 16, 20.1.1998, s. 14) och KOM(97) 49 slutlig (EGT C 184, 17.6.1997, s. 20).

¹² europa.eu.int/comm/environment/water/water-framework/library.htm

¹³ Det främsta hindret har varit den konceptuella principen som baserar sig på två alternativ: utsläppsgränser eller miljömål. I ramdirektivet om vatten infördes ett kombinerat tillvägagångssätt som bygger på båda alternativens starka sidor. Genomförandet saknade tydliga tidsgränser och det fanns ingen minimigräns för vad som är negligerbar förorening. Likaså var ansvarsfördelningen mellan Europeiska kommissionen och medlemsstaterna inte tydlig. Vissa av problemen kunde ha lösts genom vägledning för genomförandet, men sådan fanns inte vid den tidpunkten.

I ramdirektivet om vatten, som bygger på principen om samordnade åtgärder för att begränsa föroreningar, har genomförandehindren undanröjts och direktivet behandlar kemisk förorening på ett mer helhetsmässigt, effektivt och differentierat sätt. I det aktuella förslaget till direktiv föreslår kommissionen även att de fem dotterdirektiven nu ersätts. På så sätt kan paketet bidra till att rationalisera och förenkla miljöreglerna.

2. KOMMISSIONENS FÖRSLAG TILL SYNSÄTT

Den allmänna strategi som fastställs i ramdirektivet om vatten kan omsättas i särskilda åtgärder som ger svar på följande frågor (med ursprung i artikel 16):

- (1) Vilka ämnen bör regleras på gemenskapsnivå?
- (2) Vilka kriterier eller indikatorer (miljökvalitetsnormer) skall användas för att kontrollera att ramdirektivets mål uppfylls?
- (3) Vilka kompletterande åtgärder bör vidtas på gemenskapsnivå för att nå dessa mål?

Svaret på den första frågan är förteckningen över 33 (grupper av) prioriterade ämnen som år 2001 antogs för kontroll på EU-nivå¹⁴. En del av dessa ämnen är mycket riskfyllda och har definierats som prioriterade farliga ämnen. För sådana ämnen är ramdirektivets mål att utsläpp och spill skall upphöra eller trappas ned inom 20 år.

Huvudsyftet med det aktuella förslaget till direktiv är att få ett svar på de två övriga frågorna, dvs. fastställa harmoniserade miljökvalitetsnormer och lämna förslag till kompletterande kontrollåtgärder.

Kommissionen inledde arbetet med detta förslag år 2001 genom att ordna ett intensivt och omfattande samråd. Samrådet genomfördes i huvudsak genom regelbundna utbyten med ett rådgivande expertforum bestående av företrädare från medlemsstaterna och andra länder (Norge, Bulgarien och Rumänien), industrins intressegrupper och icke-statliga organisationer. Vidare gjorde vetenskapliga kommittén för toxicitet, ekotoxicitet och miljö en fackgranskning av förslaget till miljökvalitetsnormer. Skriftligt samråd om ett förslag till direktiv ägde slutligen rum mellan juni och september 2004.

Som del av förberedelserna genomfördes två undersökningar. Dessa utgör grunden för konsekvensanalysen¹⁵. I konsekvensanalysen övervägdes tre huvudalternativ och ett antal underalternativ.

Alternativ 1: Att inte lämna något förslag och därmed överlåta all kontroll till medlemsstaterna.

Alternativ 2: Att endast lämna förslag om harmoniserade miljökvalitetsnormer och överlåta definitionen av kompletterande kontrollåtgärder till medlemsstaterna.

¹⁴ Se fotnoterna 1 och 2.

¹⁵ SEK(2006)947.

Alternativ 3: Att lämna förslag om både miljökvalitetsnormer och kompletterande kontrollåtgärder på gemenskapsnivå.

Dessa alternativ diskuteras i närmare detalj nedan.

2.1. Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormerna utgörs av gränsvärden för föroreningskoncentrationer som inte får överskridas med hänsyn till skydd av människors hälsa och miljön. Inom områden som omfattas av ramdirektivet om vatten utgör miljökvalitetsnormerna en definition på miljömålet ”god kemisk ytvattenstatus” och därmed ett kriterium för bedömning av huruvida en medlemsstat uppfyller kraven eller inte (se punkt 24 i artikel 2).

Vissa miljökvalitetsnormer för vatten har redan tidigare fastställts på gemenskapsnivå (se avsnitt 1.3). Dessutom har de flesta medlemsstater fastställt en omfattande uppsättning miljökvalitetsnormer på nationell eller regional nivå eller avrinningsdistriktsnivå. För närvarande är de nationella normerna för prioriterade ämnen väldigt olika inom EU. Av det följer att skyddsnivåerna och förhållandena för vattenanvändarna (t.ex. industrin) är olika i olika medlemsstater.

Frågan om prioriterade ämnen gäller per definition hela EU och kommissionen är därför angelägen om att man vid fastställandet av miljökvalitetsnormerna ser till att direktivets genomförande är förenligt med skyldigheterna enligt den rättsliga texten och jämförbart medlemsstaterna emellan. Det behövs vidare en harmoniserad bedömningsgrund, särskilt för internationella avrinningsdistrikt. Dessutom måste miljökvalitetsnormerna fastställas med hänsyn till andra relevanta politikområden, som kemikalier eller växtskyddsmedel, och det är viktigt att se till att riskbedömningarna är förenliga.

Bästa sättet att uppnå dessa mål är en harmonisering av miljökvalitetsnormerna för prioriterade ämnen på gemenskapsnivå. Således förkastades alternativ 1 (inget förslag).

2.2. Åtgärder för kontroll av föroreningar

I ramdirektivet om vatten förutsätts att kommissionen utöver miljökvalitetsnormer lägger fram gemenskapsomfattande kontrollåtgärder för att begränsa förorening av prioriterade ämnen och för att stegvis eliminera utsläpp och spill av prioriterade farliga ämnen. Det finns redan ett stort antal tillgängliga instrument i bruk, från produktkontroll (t.ex. begränsningar rörande marknadsföring och användning) till processkontroll (t.ex. bästa tillgängliga teknik, utsläppsgränser) och ekonomiska instrument (t.ex. skatter på växtskyddsmedel).

Redan före ramdirektivet om vatten fanns gemenskapslagstiftning för att göra det möjligt att uppnå direktivets mål. Särskilt betydande är riktlinjerna för kemikalier (inklusive växtskyddsmedel och biocider) och för förorening från industrin. Därutöver har kommissionen sedan 2000 lagt fram ett stort antal förslag och beslut som utgör åtgärder för föroreningskontroll rörande enskilda prioriterade ämnen i

enlighet med artikel 16.6 i ramdirektivet om vatten¹⁶. Vidare kommer den aktuella översynen av kemikalielagstiftningen¹⁷ att bidra till att målen enligt direktivet kan uppnås. Alla dessa delar av gemenskapens lagstiftning och riktlinjer presenteras närmare i konsekvensanalysen.

De flesta av dessa rättsakter har ännu inte helt genomförts helt. Det går därför inte att bedöma om målen i ramdirektivet om vatten kommer att nås genom dessa riktlinjer eller om det fortfarande kommer att finnas kvar områden där gemenskapsåtgärder krävs.

Denna utmaning identifierades även vid analysen av de olika alternativens socialekonomiska verkningar. Rörande alternativ 3 gjordes ett antal antaganden i syfte att definiera särskilda EU-omfattande åtgärder (inklusive utsläppsgränser) för de industriområden som påverkas mest, dvs. kemikalier (närmast klor och växtskyddsmedel), järn och stål, additiv i PVC och raffinaderier. Enligt undersökningen medför detta alternativ höga kostnader (se konsekvensanalysen för närmare detaljer). Likaså konstaterades att sysselsättningen kan påverkas. Tillgängliga uppgifter tyder på att det vore mer kostnadseffektivt, flexibelt och proportionerligt att överlåta införandet av kompletterande åtgärder (inklusive utsläppsgränser) till medlemsstaterna. Alternativ 3 uteslöts därför på grund av de oproportionerliga kostnaderna.

Kommissionen anser slutligen att det aktuella regelverket i gemenskapslagstiftningen i de flesta fall bör göra det möjligt att uppnå målen i ramdirektivet om vatten. Samtidigt visar konsekvensanalysen att det mest kostnadseffektiva och proportionerliga tillvägagångssättet för prioriterade ämnen är fastställandet av tydliga och harmoniserade normer samtidigt som medlemsstaterna ges maximal flexibilitet när det gäller att nå målen. Om medlemsstaterna kan lägga fram tillräckliga bevis för att kompletterande åtgärder behövs på gemenskapsnivå, finns det i befintliga instrument flera mekanismer som medlemsstaterna kan använda för att tillställa kommissionen synpunkter som underlag för en diskussion.

2.3. Förslagets konsekvenser

I konsekvensanalysen undersöktes de socialekonomiska kostnaderna för det valda alternativet (alternativ 2). Kostnaderna uppskattades till cirka 700 miljoner euro per år – betydligt lägre än kostnaderna för alternativ 3. Konsekvensanalysen visar tydligt att alternativ 2, harmoniserade miljökvalitetsnormer som fastställs på EU-nivå, är det bästa valet.

Efter denna undersökning gjordes ytterligare bedömningar. För det första tyder uppskattningar av den aktuella uppfyllandegraden av de föreslagna miljökvalitetsnormerna på att den redan är högre än vad som antagits i

¹⁶ Exempelvis besluten om att inte uppta vissa ämnen i bilaga I till rådets direktiv 91/414/EEG (se beslut 2004/247/EG för simazin, 2004/248/EG för atrazin) eller förslaget till direktiv om hantering av avfall från utvinningsindustrin (KOM(2003) 319 slutlig) eller förslagen till begränsningar av användning och utsläppande på marknaden enligt direktiv 76/769/EEG (t.ex. för pentaklorodifenyleter eller triklorbenzener) eller direktivet om gemenskapens kvicksilverstrategi (KOM(2005) 20 slutlig) eller förordningen (EG) nr 850/2004 om långvariga organiska föreningar.

¹⁷ Reach-förslaget (KOM(2003) 644 slutlig).

kostnadsanalysen. För organiska ämnen verkar den ha nått upp till över 75 % och för metaller upp till 50–80 %. Det finns dock avsevärda luckor i uppgifterna, eftersom övervakningsresultat saknas för EU-10 och för vissa prioriterade ämnen. För nickel, bly och vissa organiska ämnen var uppfyllandegraden lägre än för de ovan uppräknade.

För att förbättra valmöjligheterna och principerna för fastställande av harmoniserade miljö kvalitetsnormer granskades ett antal underalternativ. Framförallt fattades beslut om att den överordnade principen skulle bli en länk i riskbedömningar som genomförs enligt annan EU-lagstiftning i syfte att säkerställa enhetlighet mellan olika politikområden. Vissa av dessa riskbedömningar pågår fortfarande och det är svårt att förutse när de blir klara, särskilt i fråga om nickel och bly. Kommissionen är därför beredd att ändra sitt förslag till miljö kvalitetsnormer om det senare visar sig finnas betydande skillnader mellan den slutliga riskbedömningen och det aktuella förslaget.

Andra underalternativ är överläggningar om vilka principer som skall gälla när miljö kvalitetsnormer fastställs för sediment, biota, metaller och för skyddade områden för uttag av dricksvatten. Det förekom också diskussioner om analys- och övervakningsaspekter kopplade till efterlevnaden. Allmänt taget valdes underalternativen med tanke på minimering av förslagets inverkan och en fortsatt hög nivå av miljöskydd.

Den fackgranskning som gjordes av vetenskapliga kommittén för toxicitet, ekotoxicitet och miljö och de mer omfattande skriftliga samråden om förslagen till utkast bidrog slutligen till att rationalisera förslaget, t.ex. genom att vissa bindande mål för utsläppskontroll eliminerades. Nya uppgifter och rekommendationer från vetenskapliga kommittén för toxicitet, ekotoxicitet och miljö ledde till att de föreslagna miljö kvalitetsnormerna omarbetades för flera prioriterade ämnen. I de flesta fall (t.ex. nickel, bly, kvicksilver, nonylfenol och polyaromatiska kolväten) blev miljö kvalitetsnormerna mindre stränga efter den vetenskapliga granskningen.

Efter dessa anpassningar kan man förvänta sig högre uppfyllandegrader och mindre ekonomiska konsekvenser av förslaget.

2.4. Förslagets fördelar

I konsekvensanalysen granskas även de föreslagna åtgärderna med tanke på fördelarna, både direkta ekonomiska fördelar och indirekta fördelar. På samma sätt som med andra konsekvensanalyser är det i detta skede inte möjligt att kvantifiera fördelarna och uttrycka dem som ett globalt värde. De direkta ekonomiska fördelarna omfattar till exempel sänkta kostnader för rening av dricksvatten och mindre deponering av kontaminerade sediment. Inom dessa områden kan kostnadsinbesparingarna potentiellt uppgå till 100–400 miljoner euro per år. Det är dock inte förväntat att förslaget medför fullt utnyttjande av denna potential, eftersom det fortfarande kommer att behövas en viss rening av dricksvatten för eliminering av prioriterade ämnen även efter det att förslaget har genomförts helt.

Det finns också vinster att vänta för fiske- och skaldjurssektorn och ökade möjligheter för industrier som tillhandahåller renare tekniker. Man kan också förvänta sig ett antal övriga miljörelaterade och sociala fördelar, t.ex. skydd och

ökning av biologisk mångfald, minskad exponering för personer som badar och surfar, renare sediment och mindre ackumulering i livsmedelskedjan, t.ex. via boskap och vilt som dricker ur floder och sjöar.

Slutligen förväntas förslaget medföra en betydande minskning av den administrativa bördan. När det finns harmoniserade miljökvalitetsnormer behöver inte varje medlemsstat för sig genomföra i princip samma insatser för att fastställa hållbara vetenskapliga normer. Förslaget medför även rationalisering och förenkling av övervaknings- och rapporteringsskyldigheterna, särskilt genom att de fem tidigare direktiven upphävs.

3. RIKTADE ÅTGÄRDER FÖR PRIORITERADE ÄMNEN INOM BEFINTLIGA POLITIKOMRÅDEN

Som nämns ovan, innehåller det föreslagna direktivet inga kompletterande åtgärder för utsläppskontroll. Kommissionen anser att det redan finns en full uppsättning rättsliga instrument som medlemsstaterna kan använda för att uppfylla målen i ramdirektivet om vatten i fråga om prioriterade ämnen. Kommissionen lägger dock fram förslag till ett antal konkreta åtgärder vars avsikt är att ytterligare förbättra fokus och effektivitet hos den relevanta EU-lagstiftningen när det gäller områden som omfattas av ramdirektivet om vatten.

Åtgärd 1: Ändring av direktiv

Under perioden 2006–2007 behöver ett antal direktiv ses över och ändras, särskilt direktiven 96/61/EG och 91/414/EEG. Kommissionen avser att vid översynen göra utvärdering av huruvida dessa instrument kan göras ännu effektivare när det gäller att förhindra eller reglera förorening som orsakas av prioriterade ämnen. I fråga om IPPC-direktivet skulle detta bland annat innebära en uttrycklig hänvisning till prioriterade ämnen i de förfaranden som gäller tillstånd. Direktivet om växtskyddsmedel bör göras starkare bland annat när det gäller bedömningen av risker för havsmiljön. Det pågår dessutom ett arbete med att utarbeta modeller som beskriver exponering på avrinningsdistriktsnivå och som tar hänsyn till andra risker, t.ex. i fråga om uttag av dricksvatten. Sådana modeller kan i framtiden användas vid förfaranden för riskbedömning.

Åtgärd 2: Förbättra genomförande och verkställande

Enligt gällande gemenskapslagstiftning *får* eller *måste* medlemsstaterna reglera utsläpp och spill av prioriterade ämnen, men dessa bestämmelser tillämpas tyvärr inte på ett enhetligt och jämförbart sätt. Som exempel kan nämnas att miljökvalitetsnormer kunde och borde ha fastställts för föroreningar enligt direktiv 76/464/EEG. I fall där miljökvalitetsnormerna regelbundet överskrids kan medlemsstaterna ingripa med hjälp av ett stort antal åtgärder som omfattas olika instrument, inbegripet direktiv 91/414/EEG (t.ex. granska godkännandet) eller direktiv 96/61/EG (t.ex. granska tillstånden) beroende på orsaken till överskridandet. Trots att begränsningar rörande tillverkning, utsläppande på marknaden och användning av vissa farliga ämnen regleras på europeisk nivå, något som till övervägande del bör fortgå även i framtiden, får medlemsstaterna även, under vissa strikta förutsättningar som anges i fördraget, införa nationella bestämmelser för

begränsning av utsläppande på marknaden och användning, när det finns risker för vattenmiljön.¹⁸

I syfte att förbättra genomförandet och verkställandet av befintlig EU-lagstiftning kommer kommissionen att inrätta informationsutbyte mellan kommissionen och medlemsstaterna när det gäller vägledningen för hur ramdirektivet om vatten skall genomföras (CIS – Common Implementation Strategy), för att dela information och synpunkter på befintliga möjligheter samt dela ”framgångshistorier” och ”bästa metoder”.

Åtgärd 3: Fastställa förfaranden enligt vilka medlemsstaterna kan rapportera förslag till åtgärder på gemenskapsnivå

Kommissionen kommer att inrätta tydliga och öppna förfaranden som ger medlemsstaterna en rationell och fokuserad ram inom vilken de kan lämna relevant information om prioriterade ämnen till beslutsfattandet på gemenskapsnivå. Sådana förfaranden kan basera sig på artikel 12 i ramdirektivet om vatten och omfatta tidtabell, förfarande och format för rapportering till relevanta kommittéer eller beslutsfattande organ enligt instrumentet i fråga.

Åtgärd 4: Göra informationen bättre tillgänglig

De bristfälliga uppgifter som nämns ovan måste under de kommande åren åtgärdas. I det avseendet kommer upprättandet av ett europeiskt register över utsläpp och föroreningar¹⁹ att vara till stor hjälp. Utöver informationen om utsläpp och spill kommer kommissionen att sträva efter bättre information rörande prioriterade ämnen, särskilt miljö kvalitet, trender och utsläpp och vägar i vattenmiljön. För detta ändamål håller kommissionen redan på att tillsammans med Europeiska miljöbyrån, Gemensamma forskningscentret och Eurostat utveckla ett gemensamt rapporteringsverktyg WISE (Water Information System for Europe).²⁰

4. SLUTSATS

Ramdirektivet om vatten tillsammans med kommissionens aktuella förslag till ett direktiv om miljö kvalitetsnormer på vattenpolitikens område innehåller tydliga, ambitiösa och hållbara mål för prioriterade ämnen i ytvatten. Genom målen eftersträvas ett starkt skydd av vattenmiljön och människors hälsa när det gäller exponering för koncentrationer av dessa kemikalier i vatten. Likaså blir det enklare att jämföra förhållandena för industrierna på den inre marknaden.

För att säkerställa den mest kostnadseffektiva och proportionella nivån och kombinationen av åtgärder för att nå dessa mål anser kommissionen att medlemsstaterna bör få maximal flexibilitet i enlighet med subsidiaritetsprincipen. Därför lägger kommissionen inte fram några specifika och kompletterande åtgärder i sitt direktiv utan hänvisar i stället till användningen av det breda urvalet befintliga

¹⁸ Se t.ex. kommissionens beslut 2002/884/EG av den 31 oktober 2002 (EGT L 308, 9.11.2002, s. 30)

¹⁹ Förordning (EG) nr 166/2006 (EUT L 33, 4.2.2006, s. 1).

²⁰ Ett utkast till WISE finns på <http://europa.eu.int/comm/environment/water/water-framework/transposition.html>

gemenskapsinstrument och en förbättring av deras effektivitet enligt det som redogörs för i detta meddelande.

När EU-lagstiftningen tillämpas i sin helhet ger den tillgång till ett starkt nätverk av sinsemellan växelverkande riktlinjer för hantering av detta mångfacetterade och komplexa problem. Efterhand som vi får bättre kunskaper om belastningar, status och verkningar i miljön kommer vi dock oundgängligen att inom detta omfattande nätverk identifiera områden som kan förbättras och försummelser som kan åtgärdas.